

Mẹ hiểu trò chơi đón tôi niềm nở hôm nay cả nhà vẫn phòng. Thấy tôi đi vào, mẹ tôi ngẩng đầu chào ông trong trang phục đẹp đi với cái nón xinh trên bàn tay xinh thu hút sự chú ý chào...

-Các bạn ơi, cho tôi chơi đi!

Con nhà con nhà con nhà thân thiện nhất năm nhà ba đứa bạn khác cùng lập đang đánh đùa trò chơi sân. Mẹ tôi đang đứng tung trái banh lên, bạn đứng nhìn, che miệng cười khúc khích.

-Đúng ư? Hí! Hí!

Đã kia chanh chua hèn:

-Ừ, tôi “t” chơi đi làm, không dám chơi với “đúng ư” đâu.

Cả bạn cùng chơi xô sau câu đùa của đúng bạn. Đã cả ba có vẻ biết điều hơn một chút:

-Tôi tao chơi gần hết bàn rồi, đừng mai rồi mà chơi chung nghe.

Con nhà bạn nữ quay lại. Nó biết con kia chỉ nói cho có vẻ mà thôi. Ngày mai tôi nói sẽ nói những câu đùa vui, hay cũng kiếm những câu khác, đừng chơi không muốn cho nó chơi chung. Đây không phải là lần đầu tôi chơi kiếm chuyện nhà bạn đùa hèn trò trong lập đùa lẫn nhau cô lập Vân. Nó là đứa hèn sinh mệnh Nữ đúng đầu tiên trong lập tôi cả năm khóa 78/79.

Ch s và nhũn nh, tôi cũng không khi mang t t ng đây là ng i đã c p đi t t c t do c a toàn mi n Nam, trong đó có tôi. Không ch ng ông ta đã đi i di n v i anh tôi trong m t tr n chi n nào đó.

Vân h c thua kém chúng b n rõ ràng. Nh ng môn ph i h c thu c lòng, con bé t ng đi chu toàn m t cách chăm ch . Nh ng v toán s thì th t b t bát. Nh ng bài toán đ d n gi n v i trình đ h c sinh l p b n cũng khi n con bé ng i c n bút. Tôi cũng không rõ ngoài B c nó đã h c l p m y, nên khi lên g p m hi u tr ng, t ng là s tìm hi u thêm trình đ con bé đ x p l p cho đúng. Ai ng m tr ng m t nhìn tôi:

Ch b o sao? Vân mà kém toán ? Vô lý th t. Nó là h c sinh tiên ti n, và xong l p hai Hà N i r i. Ch cũng bi t trung h c mi n B c ch 10 năm thôi là đã t ng đ ng v i l p 12 trong này r i (m hãnh di n). N u c h c ngoài y, nó lên l p ba, là ph i b ng ... l p năm trong này c đ y. Tôi x p nó vào l p b n c a ch đ th , r i tính sau...

M ng ng m t chút l y h i, r i ti p:

Ch có theo đúng ch ng trình không? Tôi mu n xem l i giáo án c a ch .

Tr i i, lý lu n th t là đ c đáo. B qua trình đ c a hai h c sinh t t ngh p h 10 năm và 12 năm. Nh ng nói m t h c sinh l p hai mi n B c đã t ng đ ng v i l p b n trong Nam, thì tôi cũng đành ch u. C n t c gi n trào lên, tôi đ nh cãi. Nh ng câu cu i cùng c a m làm tôi ch t đ , ng m b hòn nu t xu ng. Nói thêm v i ng i đàn bà này ch vô ích. Không ch ng m l i ghép cho tôi t i ph n đ ng, bài bác ch đ ... thì m t vi c. Đi i v i hoàn c nh hi n nay, m t vi c là không lao đ ng, là kinh t m i, là m t h kh u... Thôi đ c, m là k chi n th ng làm vua, tôi thua làm gi c v y.

Chi n tranh đã qua, Nam B c m t nhà cùng nhau ti n nhanh, ti n m nh, ti n v ng ch c lên xã h i ch nghĩa. Nh ng cái loa thông tin nhai đi nhai l i m t đi p khúc c n c i và tr tr n. Ch m t th i gian ng n, toàn mi n Nam đã th u hi u th nào là c ng s n. Ng i ta đang truy n tai nhau nh ng tin t c v các nhóm ph c qu c, Fulro! Tôi cũng nghe bàn tán v nh ng chuy n v t biên, nh ng danh t tàu máy Yammar đ u xanh, đ u b c v.v...Ch nghe và bi t th thôi, tôi hi u mình không có di m phúc tham đ vì gia đình không đ kh năng tài chánh. N u có, ba m tôi cũng ph i u tiên cho hai đ a em trai đang tu i s p đi nghĩa v quân s . Tôi chu n b tinh th n làm cái c t đèn b t đ c dĩ.

M t ng i b n báo tin, anh hai tôi đã ra đi vĩnh vi n. Hai tháng tr c, anh cùng m t s đ ng đ i cũ t ch c v t tr i. B b i l và r t b t, anh hai tôi ngã g c trong nh ng phát súng đ u tiên, nh ng m t s đ ng đ i đã ch y thoát.

Tôi lãnh nhi m v qua báo tin đ cho ch hai, vì ng i b n tù v t thoát đó ch đ n nhà ba m tôi nói vài câu ng n r i ph i đi ngay. T i hôm đó, m t tôi qu ng đ p a p úng không thành l i. Ch bình tĩnh h i chuy n gì đã x y ra cho anh hai? Tôi nh đ c m khóa, khóc òa nh đ a tr , k l . Ch ng i b t đ ng, không m t ph n ng. Nhìn ch , t nhiên tôi c m th y r n r n. Ng i đàn bà tr c m t ch h n tôi ba tu i mà nh xa cách đ n m i m y năm. Ch hai ba năm tr i

t o t n nuôi con, nuôi ch ng, đã tàn phá dung nhan ch đ n đ tàn nh n. Nay ni m hy v ng cu i cùng đã t t. Ch ng i yên h i lâu, l ng l ng đ ng d y bên gi ng ô m th ng Út lúc đó đang ng vùi vào lòng, xoa tay ra hi u cho tôi đi v . Tôi bi t mình không th nói đ c đi u gì thêm. T t c nh ng l i an i hay khuyên nh lúc này ch là vô nghĩa. B c ra c a, tôi quay l i nhìn và b t g p gi t n c m t đ u tiên c a ch r i trên m t th ng bé.

Hòa bình r i mà súng v n n trên kh p m i mi n. Đâu đó v n còn có k ngã g c, còn tù t i, ch ng đ i. Su t hai m i năm n i chi n, gia đình tôi đã may m n toàn v n. Anh hai tôi là ng i duy nh t trong gia đình chính th c c m súng chi n đ u, nh ng đã tr v v i mái m gia đình sau l i kê u đ u hàng c a c p lãnh đ o t th ng t năm y. Nay anh đã n m xu ng, hy sinh trong mu n màng và t c t i. S ra đi c a anh đã tác đ ng vào tâm lý tôi mãnh li t.

Ngày mi n nam hoàn toàn r i vào tay c ng s n, gia đình tôi cũng nh đa s ch m chân đanh l i v i ni m an i duy nh t: hòa bình. C ng s n hay qu c gia, Sài gòn hay Hà N i, cũng là ng i Vi t. Gi i đ t này t B c chí Nam đã rách nát sau bao năm ch u đ ng bom đ n. Đã đ n lúc m i ng i d p h t h n thù, ch nghĩa, đ cùng nhau hàn g n. M i hy v ng ch là cái bánh v to t ng. Dân mi n Nam đã th m đ n. Quá mu n r i. M đã ch y, Ng y cũng di t n. Chính ph m i n m ch t bao t ng i dân qua chính sách h kh u. Hàng ngũ công an dày đ c kh p các t dân ph làm dân chúng h t đ ng c c c a, ch còn âm th m ch u đ ng và... nguy n r a.

Đ n bây gi tôi m i bi t th nào là cảm h n. Th i gian qua, tôi cũng nh bao ng i khác, chán ch ng m t cách th đ ng. Nh ng ngoài nh ng m t mát chung, ch đ cũng ch a đ ng ch m gì đ n gia đình tôi. Nhìn chung quanh, nh ng gia đình v i nhi u b t h nh. Nh ng ng i t vùng kinh t m i tr v thành ph lang thang không t ng lai nh t đ nh, tôi đã th y th a m n vì hoàn c nh mình cũng còn sáng s a h n bao ng i khác. Tôi đã l m. S yên n hi n t i c a mình ch là t m th i. Ch đ s không ch a m t ai khi th i gian cho phép. Cái ch t c a anh hai tôi là phát súng khai h a đ u tiên. Tôi cảm h n nhìn nh ng cái nón c i, đôi dép râu ... b t c cái gì t ng tr ng cho ch đ .

Vân đ p vào m t tôi m i ngày qua cách ăn m c và cái gi ng B c K h i chua cưa nó. Con nh đã đ c nhào n n t lúc m i sinh ra. Đ u óc nó ch c ch a đ y nh ng ...Bác, và đ ng nhiên khi l n lên s s n sàng ch t cho Đ ng. Tr i i, nó là m t con nh c ng-s n!

Tr c kia tôi còn thông c m, giúp đ Vân. Nay tôi l i ng m ng m khoái trá nhìn h c trò cô l p “con b đ i” này (?). Tôi bi t mình đã nh m n và sai l m khi t nhiên ghét b Vân, nh ng cái ch t c a anh tôi nh đám mây đen k t che khu t m i suy nghĩ công b ng mà m t ng i l n, có h c nh tôi ph i nh n r .

Có l Vân cũng th y s thay đ i và th c m c l m. Ng i duy nh t trong l p đ i x t t v i nó đã v hùa v i đám đông đ nó m t mình. Vân càng m c c m h n khi bi t mình thua kém b n bè trong các môn h c. Đôi khi nhìn con bé l i trong l p l đ ng nhìn các đ a khác ch i đùa ngoài sân trong gi gi i lao, tôi c m th y t i nghi p. Nh ng r i hình nh anh tôi đ y máu me ngã g c n i tr i c i t o n i lên, tôi l i ghét nó thêm.

Vào l p đ n a ti ng, tôi l i đ c g i lên phòng Giám Hi u. Tôi th c s ho ng s . H u qu đã đ n, nh t là hôm nay Vân v ng m t.

S vi c b t đ u t tu n tr c, khi trong gi sinh ho t tôi ch n bài “Đêm qua em m g p bác H” cho c l p cùng hát. Hai ba cái mi ng t cu i l p b ng nhiên gào lên “đêm qua em m g p túi ti n, trong túi ti n có tám ngàn t ...” tôi th y Vân quay l i nhìn th ng Tùng to gi ng nh t. Th ng nh không bi t tai h a s p t i, còn làm m t x u ch c Vân. Tôi làm ng nh không bi t, v i vàng ch m đ t ngay gi sinh ho t và đ ý Vân. Nh ng con nh không đ l nét gì khác h n ra ngoài m t.

M t tu n qua, tôi h i h p s Vân lên báo cáo ban giám hi u. Th ng Tùng ch c ch n b đ u i h c vì t i ph n đ ng. Ba m nó ò nhà dĩ nhiên gán l y h u qu . Và tôi cũng b r c r i to, nh t là đã l qua không xét đ n.

Tôi d ng l i tr c c a v n phòng nhìn vào và nghe trái tim chùng xu ng khi th y Vân l p ló trong đó. Ni m lo âu đã thành s th t! Nh ng tôi ng c nhiên vì ng i đ ng đ y chào tôi không ph i m hi u tr ng đáng ghét. Ng i đàn ông là ba c a Vân. Ông ta v n trong b quân ph c màu xanh, cái nón c i đ bên c nh nh l n đ u g p g cách đây m y tháng. H n đ n đây đ b t tôi ? Câu hát gi u vô ý c a m t đ a tr có th đ a đ n k t qu nghiêm tr ng nh v y ? Tôi th c s lo s .

Ba c a Vân không đi ngay vào v n đ nh tôi nghĩ. Ông ta quanh co h i thăm tình hình nhà tr ng h c sinh ... đ m i chuy n. Đôi khi đi vào cá nhân riêng tôi n a. H n mu n gì đây? Đ nh gi trò mèo v n chu t ? T ái súng s c n i đ y đ y lui ni m lo s lúc ban đ u. Tôi th y mình đang đ i di n v i m t k thù x o trá. H n đã chi n th ng chúng tôi b ng vũ l c, b ng súng c a Nga và c a T u, nay đang mu n đánh g c tôi b ng tâm lý. Tôi ngang nhiên đ i đáp v i t t c ni m m c b y lâu ch t ch a v ph ng pháp gi ng đ y, ch ng trình, giáo án v.v... và nh t là nh n m nh v tr ng h p Vân không th theo n i các b n cùng l p khác. H n kiên nh n nghe, th nh tho ng g t gù. Tôi hăng say bày t t t ng không chút e ng i gì n a, mi n là đ c m t l n hiên ngang đ i di n k thù.

Khi tôi ng ng nói, ng i đàn ông nhìn tôi th t lâu, và ch m rãi:
□ Cám n cô đã cho bi t nh ng đ i u v a r i. Qu th c tôi hoàn toàn không bi t và ch a bao gi nghĩ đ n ... Dù sao, tôi đ n đây hôm nay là đ cùng cháu Vân t giã cô. Tu n t i tôi tr ra công tác t i Hà N i và Vân s theo tôi ra ngoài y.

Câu nói th t b t ng làm tôi không tin t tai mình. Ông ta và Vân g i tôi lên đây đ t giã, không ph i đ b t mình ? Tôi quay sang nhìn Vân và nghe nó nói:
□ Em xin chào cô.

S vi c x y ra làm tôi h i lúng túng. Thì ra Vân không báo cáo gì v v th ng Tùng. B ng d ng tôi th y h th n. Mình đã ng oan, l i thêm đ i x không đ p v i Vân g n tháng qua. Tôi c m th y cay cay m t. Cái nón c i không còn n m trên đ u c a Vân n a. Đôi dép râu cũng tr l i nguyên hình đôi dép ny-lông màu tím có hình cái hoa q quai. Tr c m t tôi là m t h c trò th ngày nh bao nhiêu đ a tr khác. Nhân chi s , tính b n thi n mà. Trong đ u óc c a Vân bày

gi có th ch a đ y nh ng bác và đ ng, đoàn và đ i, nh ng t t c cũng ch vì nó l sinh ra và l n lên trong m t xã h i, m t ch đ nh th mà thôi.

L n đ u tiên sau cái ch t c a anh hai, tôi tr v v i b n ngã vô t c a mình. Ch đ có nghi t ngã, đó là chuy n ng i l n. Tr th đ đâu cũng ch là nh ng trang gi y tr ng. N u tôi không th tô xanh đ m h ng trên nh ng trang gi y y, thì ít nh t cũng không có quy n bơi l b ng nh ng gi t m c đen.

Vân đ ng khép nép ó góc phòng, sau l ng ba nó, ng ng ngh u cúi g m m t, th nh tho ng len lén nhìn tôi. Năm năm tr i làm ngh giáo, tr ng h p h c trò ngh h c gi a niên khóa là chuy n đã x y ra. Nh ng l n y, tôi th ng c m đ ng n m tay chúng đ nh n nh , c u chúc em nh ng l i sau cùng. Nhìn đ a h c trò bé đ i vì hoàn c nh ph i r i gh nhà tr ng, tôi th ng bâng khuâng khi nghĩ r ng trong l p t đây s thi u v ng m t bóng dáng quen thu c, gi ng nói ngây th . Nh ng tôi cũng c m th y tâm h n yên n vì nh ng ngày tháng qua đã h t lòng th ng yêu, d y d chúng. Đ i v i Vân lúc này, tôi th y có s thi u sót, m t món n ân tình v i con bé. Tôi mu n ch y l i ôm Vân vào lòng, th c s quên đi nh ng h n thù, ch nghĩa, t t c nh ng gì đã chia cách hai chúng tôi.

Ba c a Vân nhìn đ ng h và đ ng d y:
ó Có l cô ph i tr l i l p. Xin chào cô.

Ông ta b t tay tôi nh phong cách m t ng i c ng s n nào khác. Vân l ng l ng theo b , nó lí nhí:
ó Th a cô em đi.
C tôi ghen ngh n, mu n nói vài l i, nh ng không đ c, ch g t đ u.

Ra t i c a, ba c a Vân d ng l i, h i đ n đo m t chút r i nói:
-M t đ i u n a tôi thành th c khuyên cô. Nh ng gì cô v a nói v i tôi, đ ng nói nh th v i ai c .
Cô cũng bi t, v i th i th bậy gi ...
Ông b d câu nói. Tôi l i g t đ u hi u ý, và nhìn hai cha con b c mau trên sân tr ng đ y n ng.